

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΩΝ *pr*-ΑΝΑΦΟΡΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Ι. Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι αφ' ενός μὲν ἡ σύντομος μετασχηματική ἀνάλυσις καὶ περιγραφή τῶν *pr*-ἀναφορικῶν προτάσεων ¹ τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ διατύπωσις καὶ βραχεῖα ἀνάπτυξις ὀρισμένων μεθοδολογικῶν ἀρχῶν καὶ σημείων τῆς μετασχηματικῆς Γραμματικῆς ², ὡς αὕτη ἔχει διαμορφωθῆ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν κυρίως εἰς τὰς Ἑνωμένες Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ³.

Συμφώνως πρὸς τὴν παραδοσιακὴν Γραμματικὴν, ἀναφορικαὶ προτάσεις λέγονται αἱ δευτερεύουσαι ἢ ἐξηρημέναι προτάσεις αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ ἀναφορικῶν ἐπιρρημάτων καὶ ἀναφερόμεναι εἰς τινὰ ὄρον τῆς προηγουμένης προτάσεως.

Εἰς τὸ ἀξιόλογον ἔργον τοῦ Ἀχιλλ. Τζαρτζάνου *Νεοελληνικὴ Σύνταξις* δίδεται ὁ κάτωθι ὀρισμός: «Ἀναφορικὴ προτάσις λέγεται ἡ δευτερεύουσα προτάσις πὺ εἰσάγονται μὲ κάποια ἀναφορικὴ ἀντωνυμία . . . ἢ μὲ κάποιο ἀναφορικὸ ἐπίρρημα . . . καὶ μ' αὐτὰ κανονικὰ ἀναφέρονται (ἦτοι ἀποδίδονται) σὲ κάποιον (κύριον ἢ δευτερεύοντα) ὄρο ἄλλης προτάσεως, πὺ ρητῶς ἐκφράζεται σ' αὐτῇ ἢ ἐννοεῖται ἀπέξω» ⁴. Ὁ αὐτὸς ὀρισμὸς ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ σχολικὸν ἐγχειρίδιον τοῦ ἰδίου συγγραφέως, ἔχων ὡς ἐξῆς: «Ἀναφορικαὶ προτάσεις λέγονται αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις, αἱ ὁποῖαι εἰσάγονται μὲ ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας . . . ἢ ἀναφορικὰ ἐπιρρήματα . . . καὶ μὲ ταῦτα ἀναφέρονται (ἦτοι ἀποδίδονται) εἰς κάποιον ὄρον ἄλλης προτάσεως ῥητῶς ἐκπεφρασμένον ἢ ἐξῶθεν ἐννοούμενον» ⁵. Ὅα πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὰς τρεῖς τελευταίας λέξεις εἰς ἕκαστον τῶν ἀνωτέρω δοθέντων ὀρισμῶν τοῦ Ἀχιλλ. Τζαρτζάνου: «Ἡ ἐννοεῖται ἀπέξω καὶ ἡ ἐξῶθεν ἐννοούμενον. Διότι τὸ νόημα τῶν λέξεων τούτων μᾶς δίδει ἀφορμὴν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ τονίσωμεν μίαν ἀπὸ τὰς ὑπαρχούσας μεθοδο-

1) Ἡ ὑποβληθησομένη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Indiana διδακτορικὴ διατριβὴ μου περιλαμβάνει ὀλίγα τινὰ περὶ ἀναφορικῶν προτάσεων.

2) Λέγοντες μετασχηματικὴν Γραμματικὴν ἐννοοῦμεν ἓν πεπερασμένον σύστημα νόμων, διὰ τῶν ὁποίων γενῶνται καὶ παράγονται ἀπειράριθμοι ἐν τῇ γλώσσῃ προτάσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι γραμματικῶς ὀρθαί.

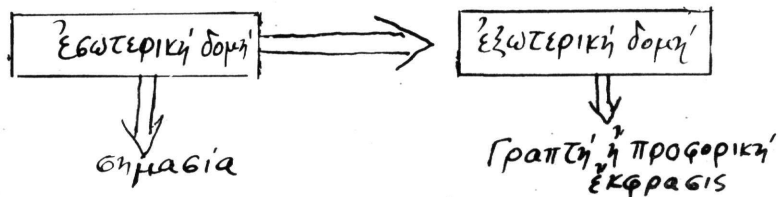
3) Ἴδρυτὴς καὶ θεμελιωτὴς τῆς μετασχηματικῆς Γραμματικῆς εἶναι ὁ περίφημος Ἀμερικανὸς Γλωσσολόγος Noam Chomsky.

4) Ἀχιλλ. Τζαρτζάνου: *Νεοελληνικὴ Σύνταξις*, δευτέρη ἐκδοσις, τόμος Β', Ὁργανισμὸς ἐκδόσεως διδακτικῶν βιβλίων, ἐν Ἀθήναις, 1963, σ. 102.

5) Ἀχιλλ. Τζαρτζάνου: *Συντακτικὸν Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης*, Ὁργανισμὸς ἐκδόσεως διδακτικῶν βιβλίων, Ἀθήναι, 1970, σ. 138.

λογικὰς διαφορὰς μεταξύ τῆς παραδοσιακῆς Γραμματικῆς καὶ τῆς μετασχηματικῆς ⁶ τοιαύτης.

Μία ἀπὸ τὰς ἀρχὰς ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ μετασχηματικὴ Γραμματικὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ ὅτι εἰς ἐκάστην πρότασιν, εἰς ὅλας τὰς φυσικὰς ἢ νεκρὰς γλώσσας τοῦ κόσμου, ὑπάρχει μίᾳ ἐσωτερικῇ ἢ βαθεῖα δομῇ καὶ μίᾳ ἐξωτερικῇ ἢ ἐπιφανειακῇ ⁷ τοιαύτη. Διὰ τῆς λειτουργίας τῶν μετασχηματικῶν νόμων ἡ ἐσωτερικὴ δομὴ τῶν προτάσεων μετατρέπεται (: μετασχηματίζεται) εἰς τὴν ἐξωτερικὴν τούτων δομὴν. Σχηματικῶς, τοῦτο δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς ἀκολουθῶς : ⁸

Οὐδεὶς ὅρος τῆς προτάσεως ἀποβάλλεται ἢ ἐννοεῖται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν δομὴν. Ἀποβολαὶ ὄρων τῶν προτάσεων ἐπιτρέπονται μόνον κατὰ τὰ στάδια τῆς παραγωγῆς τῶν ἐξωτερικῶν δομῶν τῶν προτάσεων ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν τοιούτων. Διὰ τοῦτο ἡ ἐξωτερικὴ δομὴ τῶν προτάσεων περιλαμβάνει συνήθως ὀλιγωτέρους ὄρους ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν τούτων δομὴν. Εὐκόλως καθίσταται φανερόν ὅτι διὰ τῶν ἐκφράσεων : ἡ ἐννοεῖται ἀπέξω, ἢ ἔξωθεν ἐννοούμενον, μόνον περὶ τῆς ἐξωτερικῆς δομῆς τῶν προτάσεων ὁμιλεῖ ὁ συγγραφεὺς. Εἰς τὴν ἐσωτερικὴν δομὴν ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ὄροι. Ἐὰν ὅρος τις ἀπουσιάζῃ ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν δομὴν τῆς προτάσεως, τοῦτο θεωρεῖται, κατὰ τὴν μετασχηματικὴν Γραμματικὴν, ὡς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς λειτουργίας μετασχηματικοῦ τινος νόμου, δι' οὗ ἀπεβλήθη ὁ ὅρος οὗτος εἰς τι στάδιον τῆς παραγωγῆς τῆς προτάσεως. Συνεπῶς, ἡ διάκρισις καὶ ἡ τομὴ μεταξύ ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς δομῆς, ἡ ὁποία εἶναι βασικὴ μεθοδολογικὴ ἀρχὴ τῆς μετασχηματικῆς Γραμματικῆς, δὲν ὑπάρχει ἢ εἶναι ἀσαφὴς εἰς τὴν ἐλληνικὴν παραδοσιακὴν Γραμματικὴν.

Ἄς ἔλθωμεν τῶρα νὰ ἐξετάσωμεν τὸ θέμα τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων. Γεννήτωρ τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων, κατὰ τὴν μετασχηματικὴν

6) Ὁ ὅρος εἰς τὰ Ἀγγλικά εἶναι transformational Grammar.

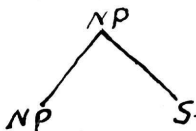
7) Ὁ Chomsky εἰς τὸ ἔργον του : *Aspects of the theory of Syntax*, the M.I.T. Press, Cambridge, Mass., 1965, γράφει τὰ ἑξῆς : «In place of the terms «deep structure» and «surface structure», one might use the corresponding Humboldtian notions «inner form» of a sentence and «outer form» of a sentence... Hockett uses similar terminology in his discussion of the inadequacy of taxonomic linguistics... Postal has used the terms «underlying structure» and «superficial structure»... for the same notions». (pp. 198—199).

8) Jacobs and Rosenbaum : *Grammar I*, Ginn and Company, 1967.

Γραμματικήν, εἶναι ὁ κάτωθι νόμος τοῦ κατηγορικοῦ συνθετικοῦ μέρους τῆς Βάσεως ⁹.

$$NP \rightarrow NP \wedge S^{10}.$$

Ἐκ τοῦ νόμου τούτου τυγχάνει φανερόν ὅτι αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἀποτελοῦν μέρος τῶν ὀνοματικῶν φράσεων καὶ ἐξαρτῶνται μόνον ἀπὸ ὀνοματικὰς φράσεις. Σχηματικῶς, δυνάμεθα νὰ παραστήσωμεν τοῦτο ὡς ἐξῆς :

Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμιαί, αἱ ὁποῖαι εἰσάγουν τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου, ἐλλείπουν ἀπὸ τὰς ἐσωτερικὰς δομὰς τῶν προτάσεων. Κατὰ ταῦτα, ἡ ἄκλιτος ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης **ρί** ¹¹ δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἐσωτερικὴν δομὴν. Εἰς τὴν θέσιν τῆς **ρί** ὑπάρχει εἰς τὴν ἐσωτερικὴν δομὴν μία ὀνοματικὴ φράσις, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἀναφέρεται εἰς κάποιαν ὀνοματικὴν πάλιν φράσιν τῆς προηγουμένης προτάσεως. Εἶναι φανερόν ὅτι εἰς τὴν ἐσωτερικὴν δομὴν αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις δὲν διαφέρουν ἀπὸ τὰς ἄλλας κυρίας προτάσεις, ἡ ὀνοματικὴ δὲ φράσις εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρονται δύναται νὰ εἶναι εἴτε τὸ ὑποκείμενον εἴτε τὸ ἀντικείμενον εἴτε ἡ ὀνοματικὴ φράσις τοῦ ἐμπροσθέντος προσδιορισμοῦ τῆς προηγουμένης προτάσεως.

Ἀπαραίτητος λοιπὸν προϋπόθεσις διὰ τὸν σχηματισμὸν ἀναφορικῶν προτάσεων εἶναι ἡ ὑπαρξίς δύο προτάσεων, αἱ ὁποῖαι συνιστοῦν σχέσιν ἐξαρτώσεως—ἐξαρτωμένης, εἰς τὰς ὁποίας ἐνυπάρχουν δύο κοινὰ ὀνοματικὰ φράσεις, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὄχι μόνον μορφολογικὴν ¹² ὁμοιότητα, ἀλλὰ καὶ ἀναφέρονται ἢ μία εἰς τὴν ἄλλην.

Ἄς λάβωμεν τώρα ὀλίγα ἀπλᾶ παραδείγματα ἐκ τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ νὰ διευκρινήσωμεν καὶ ἀναλύσωμεν τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις μετασχηματικῶς :

1. Ο Νίκος κτίπισε τόν Πέτρο.
2. Ο Πέτρος ἐφίξε.

9) Σημαντικὴ καινοτομία τῆς μετασχηματικῆς Γραμματικῆς εἶναι ἡ σύνθεσις καὶ ἡ ὀργάνωσις αὐτῆς εἰς τὰ κάτωθι συνθετικὰ μέρη : α. Τὸ συντακτικὸν συνθετικὸν μέρος β. Τὸ σημαντικὸν ἢ σημασιολογικὸν συνθετικὸν μέρος καὶ γ. Τὸ φωνολογικὸν συνθετικὸν μέρος. Τὸ πρῶτον μέρος ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν λεγομένην βᾶσιν καὶ τὸ μετασχηματικὸν συνθετικὸν μέρος. Ἡ βᾶσις ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ κατηγορικὸν συνθετικὸν μέρος καὶ τὸ λεξικόν. Περὶ αὐτῶν διελάβομεν δι' ὀλίγων εἰς προηγούμενον ἄρθρον μας, τὸ ὁποῖον ἐστάλη εἰς τὸ περιοδικὸν «ΠΛΑΤΩΝ».

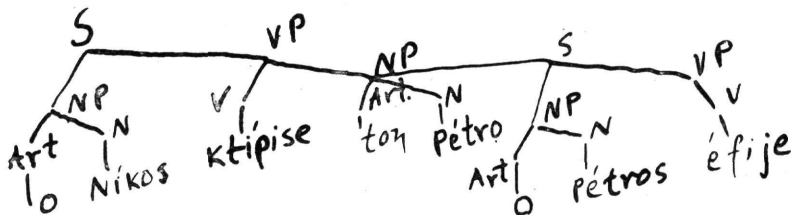
10) Εἰς τὴν παροῦσαν μελέτην θὰ χρησιμοποιηθοῦν σύμβολα ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς : NP=ὀνοματικὴ φράσις, S=πρότασις.

11) Αἱ λέξεις θὰ γραφοῦν ἐδῶ φωνητικῶς, συμφῶνως πρὸς τὰς : *The Principles of the international phonetic Association*, 1949, International phonetic Association, Department of phonetics, University College, London.

12) Ἡ μορφολογικὴ ὁμοιότης δύο ὀνοματικῶν φράσεων δὲν εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ἐνὸς ὄρου. Ἀντιθέτως, ἡ σημαντικὴ ὁμοιότης ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν ἀπαραίτητον πρὸς τοῦτο.

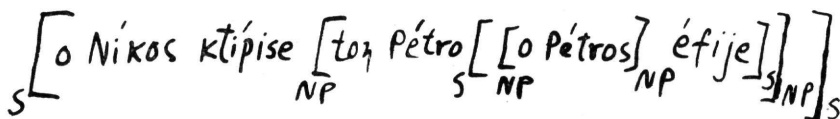
Ἐπειδὴ καὶ αἱ δύο αὐταὶ προτάσεις ἔχουν μίαν κοινὴν ὀνομαστικὴν φράσιν, δυνάμεθα νὰ ἐνθέσωμεν τὴν μίαν ἐντὸς τῆς ἄλλης καὶ νὰ δημιουργήσωμεν, διὰ τῆς μετὰ ταῦτα λειτουργίας τῶν μετασχηματικῶν νόμων, ἀναφορικὴν πρότασιν. Ἐὰν ἐνθέσωμεν τὴν (2) ἐντὸς τῆς (1), τότε θὰ ἔχωμεν τὸ κάτωθι δένδρον—διάγραμμα :

3.

Τὸ διάγραμμα ¹³ τοῦτο δύναται νὰ γραφῆ καὶ ὡς ἐξῆς : ¹⁴

4.

Ἡ ὀνομαστικὴ φράσις, ἡ ὁποία ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου εἰς τὴν πρώτην πρότασιν, εἶναι σημαντικῶς ὁμοία μὲ τὴν ὀνομαστικὴν φράσιν, ἡ ὁποία χρησιμεύει ὡς ὑποκείμενον εἰς τὴν δευτέραν πρότασιν. Ἡ ὁμοιότης αὕτη τῶν δύο τούτων ὀνομαστικῶν φράσεων πληροῖ τὴν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖται διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ πρὸς σχηματισμὸν τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων σχετικοῦ μετασχηματικοῦ νόμου. Ὁ νόμος οὗτος, τὸν τύπον τοῦ ὁποίου θὰ δώσωμεν κατωτέρω, ἀποβάλλει τὴν ὀνομαστικὴν φράσιν τῆς κατώτερον κειμένης προτάσεως καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτῆς τοποθετεῖ τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν **πύ**, ἡ ὁποία, ὡς ἄκλιτος, δὲν παρέχει μορφολογικὰ προβλήματα. Ὁ τύπος τοῦ νόμου τούτου ἔχει ὡς ἐξῆς : ¹⁵

5.

$$S.D.: \quad W - \left[\underset{NP}{NP} \left[\underset{S}{X} - NP - Y \right] \right] \underset{NP}{- Z} \Rightarrow$$

1 2 3 4 5 6

13) Τὸ διάγραμμα τοῦτο δὲν ἀντιπροσωπεύει ἀκριβῶς τὴν ἐσωτερικὴν δομὴν τῶν προτάσεων, διότι ὠρισμένα λεπτομέρεια ἔχουν παραλειφθῆ, ὡς ἡ ἐνδειξις τοῦ χρόνου εἰς τὰ ῥήματα, ἄλλαι δέ, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν μετὰ ταῦτα μετασχηματικῶν νόμων, ὡς ὁ προσδιορισμὸς καὶ καθορισμὸς τῶν πτώσεων εἰς τὰ ὀνόματα, ἔχουν εἰσαχθῆ. Τοῦτο δὲ ἐγένετο πρὸς ἀπλοποίησιν τῆς παρεχομένης εἰκόνας καὶ ἀποφυγὴν συγχύσεως.

14) VP=ρηματικὴ φράσις, V=ῥῆμα, N=ὄνομα, Art=ἄρθρον. Αἱ ἐντὸς ἀγκύλης [] τιθέμεναι λέξεις ἀντιπροσωπεύουν συστατικὰ μέρη τῆς προτάσεως.

15) Τὰ τελευταῖα κεφαλαῖα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου τίθενται πρὸς δῆλωσιν μεταβλητῶν ποσοτήτων ἢ οὐδεμιᾶς ποσότητος (: Φ).

S.C.=συντακτικὴ μεταβολή, ἀλλαγὴ

S.D.=συντακτικὴ περιγραφή

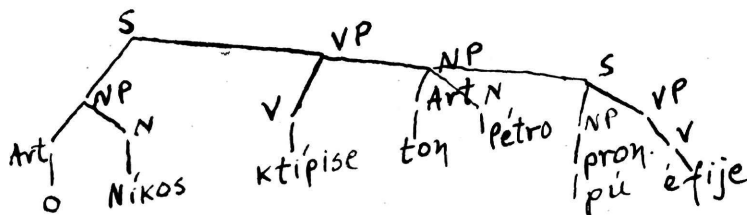
Τὸ διπλοῦν τοῦτο βέλος \Rightarrow δηλώνει τὴν ἐπιφερομένην μεταβολήν.

- S. C. : (1) επισύναψε τὸ 4 εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ 2, ἐὰν τὸ 3 δὲν εἶναι \emptyset καὶ ἀπόβαλε τὸ 4 ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν τοῦ θέσιν.
 (2) Ἀντικατάστησε τὸ 4 μὲ τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν **pu**.
 (3) Αἱ ἀνωτέρω δύο φάσεις τῆς συντακτικῆς ἀλλαγῆς δύνανται νὰ ἀκολουθήσουν οἰανδήποτε σειρὰν.

Ὅρος: 2=4.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ νόμου τούτου τὸ διάγραμμα λαμβάνει τὴν κάτωθι μορφήν: ¹⁶

6.

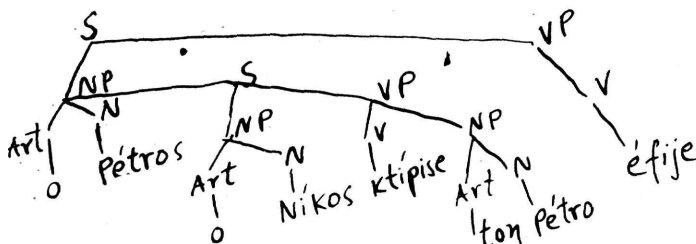
Τοῦτο δύνανται νὰ γραφῆ ὡς ἐξῆς: ¹⁷

7.

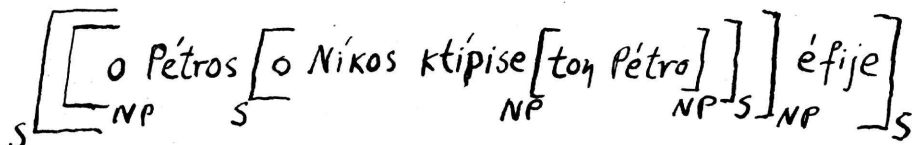
Ἐὰν τώρα ἐνθέσωμεν τὴν πρώτην πρότασιν ἐντὸς τῆς δευτέρας, τότε θὰ ἔχωμεν τὸ κάτωθι δένδρον—διάγραμμα:

8.

Τὸ ἀνωτέρω διάγραμμα δύνανται νὰ γραφῆ ὡς ἐξῆς:

9.

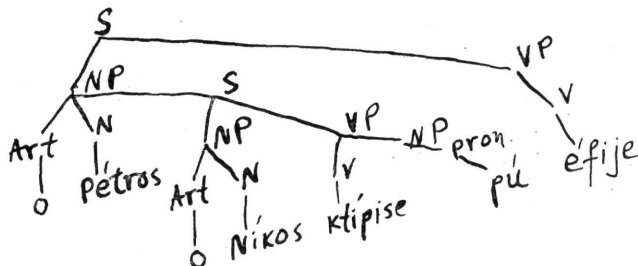
Ἐδῶ ὁ νόμος πρέπει νὰ λειτουργήσῃ εἰς δύο φάσεις ἢ στάδια. Κατὰ τὴν πρώτην φάσιν ἀποβάλλεται ἡ ὀνομαστικὴ φράσις *τον Πέτρο* καὶ ἀντικαθίσταται ὑπὸ

16) pron=ἀντωνυμία.

17) Ἀξίζει νὰ σημειωθῆ ὅτι αἱ ἀγκύλαι εἰς τὰς προτάσεις τοῦ τύπου τούτου βαίνουν ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ. Διὰ τοῦτο ἔχομεν συσσώρευσιν τῶν ἀγκυλῶν εἰς τὸ δεξιὸν ἄκρον ἢς ὅλης δομῆς.

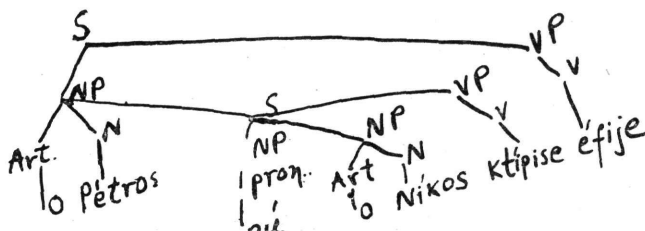
τῆς ἀκλίτου ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας **πύ**, ἐνῶ κατὰ τὴν δευτέραν φάσιν ἢ εἰς τὸ τέλος τῆς κατώτερον κειμένης προτάσεως ἀναφορικὴ ἀντωνυμία **πύ** μεταβάλλει θέσιν, τοποθετουμένη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως. Κατὰ τὴν πρώ-την φάσιν τὸ διάγραμμα διαμορφοῦται ὡς ἑξῆς :

10.

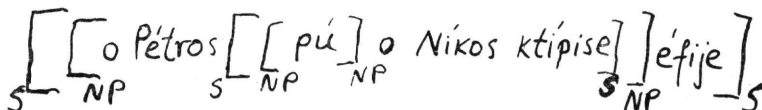
Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία **πύ** δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μείνῃ εἰς τὴν τελευταίαν θέσιν τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως. Αὕτη πρέπει νὰ μετακινηθῇ εἰς τὴν ἀρχικὴν θέσιν τῆς προτάσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει. Διὰ τοῦτο ἡ λειτουργία τῆς δευτέρας φάσεως τοῦ νόμου εἶναι ἀναγκαία. Κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην φάσιν τὸ διάγραμμα λαμβάνει τὴν ἀκόλουθον μορφήν :

11.

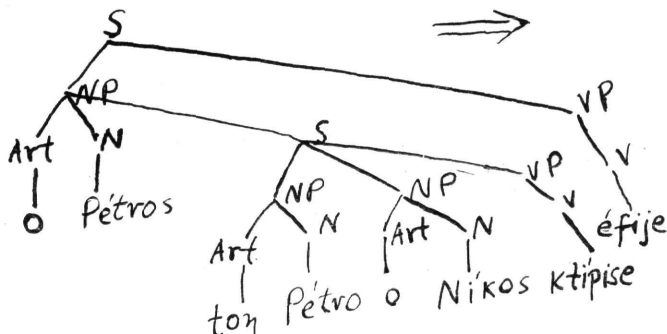
Τὸ διάγραμμα τοῦτο δύναται νὰ γραφῇ καὶ ὡς ἑξῆς :

12.

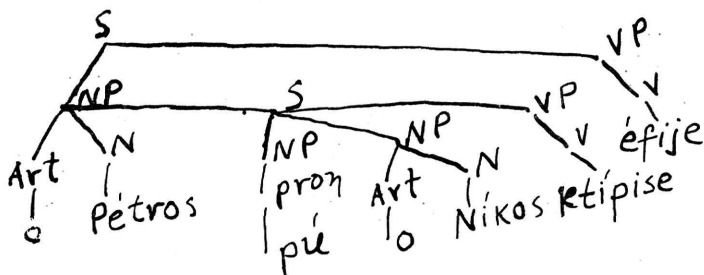

Ἐὰν αἱ δύο αὗται φάσεις τοῦ νόμου ἀκολουθήσουν ἀντίστροφον πορείαν, τότε δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τὰ (13) καὶ (14) δένδρα—διάγραμματα ἀντιστοίχως :

13.

14.

Ἄξιζει νά σημειωθῆ ὅτι ἡ λειτουργία τοῦ νόμου πρὸς σχηματισμὸν ἀναφορικῶν προτάσεων εἶναι ὑποχρεωτική. Διὰ τοῦτο αἱ κάτωθι προτάσεις δὲν εἶναι γραμματικῶς ὀρθαὶ καὶ δὲν δύνανται νά γίνουν ἀποδεκταί :

15.* Ο Νίκος κτίσισε τόν Πέτρο ο Πέτρος έφιξε. ¹⁸

16.* Ο Πέτρος ο Νίκος κτίσισε τόν Πέτρο έφιξε. ¹⁹

17.* Ο Πέτρος τόν Πέτρο ο Νίκος κτίσισε έφιξε.

Ἄλλο σημεῖον, τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος πρέπει νά τονίσωμεν ἐδῶ, εἶναι τὸ ἐξῆς : Ἡ ὀνομαστικὴ φράσις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, ἡ ὁποία εἶναι σημαντικῶς ὁμοία μὲ μίαν ὀνομαστικὴν φράσιν τῆς προηγουμένης προτάσεως, εἶναι πάντοτε ὀριστική, ἔστω καὶ ἂν ἡ ὀνομαστικὴ φράσις τῆς ἀνώτερον κειμένης εἰς τὸ διάγραμμα προτάσεως εἶναι ἀόριστος.

Τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὴν ἐσωτερικὴν δομὴν τῆς προτάσεως ἡ ὀνομαστικὴ αὕτη φράσις πρέπει νά εἶναι ὀριστική καὶ οὐχὶ ἀόριστος, ἐθεωρήθη παλαιότερον ὡς στοιχεῖον ἀνῆκον εἰς τὸ συντακτικὸν συνθετικὸν μέρος τῆς Γραμματικῆς. ²⁰ Ἄς λάβωμεν τὴν κάτωθι πρότασιν :

18. Ο Νίκος έχι ένα φίλον πύ κατάjete ἀπό τίν Αθήνα.

18) Ὁ ἀστερίσκος τοποθετούμενος πρὸ τῆς προτάσεως δηλοῖ ὅτι αὕτη δὲν εἶναι γραμματικῶς ὀρθή ἢ ἀποδεκτὴ.

19) Θὰ πρέπει ἐδῶ νά σημειωθῆ ὅτι εἰς ταχὺν ρυθμὸν ὁμιλίας ἡ ὀνομαστικὴ φράσις *τόν Πέτρο* γράφεται φωνητικῶς *tóm Bétro*. Τὸ τελικὸν ἔνρινον σύμφωνον τοῦ ἄρθρου, τὸ ὁποῖον εἶναι ὀδοντικόν, ἀποκτᾷ τὴν χειλικότητα τοῦ ἀρχικοῦ συμφώνου τοῦ ὀνόματος καὶ γίνεται π. Ὡσαύτως, τὸ ἄηχον χειλικὸν σύμφωνον ρ ἀποκτᾷ τὴν ἠχηρότητα τοῦ προηγουμένου συμφώνου καὶ γίνεται b. Συνεπῶς τὸ π ἀφομοιοῦται ὡς πρὸς τὴν χειλικότητα μὲ τὸ ἀκολουθοῦν σύμφωνον, ἐνῶ τὸ ρ ἀφομοιοῦται ὡς πρὸς τὴν ἠχηρότητα μὲ τὸ προηγουμένον ἠχηρὸν σύμφωνον. Χρειαζεται ἀνάλυσις τῶν διακριτικῶν στοιχείων τῶν φθόγγων διὰ νά δώσωμεν τοὺς τύπους τῶν διαφόρων φωνολογικῶν νόμων. Ἐπ' αὐτῶν θὰ ἀσχοληθῶμεν εἰς προσεχῆ ἄρθρα μας.

20) Ὁ Ν. Chomsky εἰς τὸ ἔργον του : *Aspects of the theory of Syntax*, γράφει τὰ ἐξῆς : «The identity condition for relativization involves only the Noun, and not the Determiner of the deleted Noun phrase. Thus from «I have a [\neq the friend is from England \neq] friend» we can form, by relativization, «I have a friend (who is) from England» in the usual way. The deleted Noun Phrase is «the friend», and the problem is the deletion of the Article, which differs from the Article that is used to erase it by the relative transformation. The embedded sentence could not be «a friend is from England», in which case the problem would not arise, since definiteness is automatic in this position. But the fact that definiteness

Εἰς τὴν θέσιν τῆς **πύ** ἡ ἀνοφορικὴ πρότασις εἰς τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς δομὴν περιέχει τὴν ὀριστικὴν ὀνοματικὴν φράσιν *o filios*, ἡ ὁποία ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀόριστον ὀνοματικὴν φράσιν *éna filion*.

Νεώτεροι μελέται ²¹ ἔχουν καταλήξει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη μεταξὺ τῆς ὀνοματικῆς φράσεως τῆς κυρίας προτάσεως καὶ τῆς τοιαύτης τῆς ἀνοφορικῆς προτάσεως ἔχει σχέσιν μὲ τὸ σημαντικὸν συνθετικὸν μέρος τῆς Γραμματικῆς καὶ οὐχὶ μὲ τὸ συντακτικὸν τοιοῦτον. Ἐν κατακλιῆδι, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν τὸ ἐξῆς : Ἐὰν ὑπάρχη προηγουμένη μνεία ὀνοματικῆς τινος φράσεως, ὀριστικῆς ἢ ἀορίστου, τότε ἡ εἰς τὴν ἀνοφορικὴν πρότασιν γιγνομένη δευτέρα μνεία τῆς ὁμοίας σημαντικῶς ὀνοματικῆς φράσεως πρέπει νὰ εἶναι ὀριστικῆ.

II. Τὰ ἐπίθετα παράγονται ἐξ ἀνοφορικῶν προτάσεων.

Ἡ μετασχηματικὴ Γραμματικὴ θεωρεῖ τὰ ἐπίθετα ὡς παραγόμενα ἐξ ἀνοφορικῶν προτάσεων διὰ τῆς λειτουργίας σειρᾶς ὅλης μετασχηματικῶν νόμων. Ἄς λάβωμεν ὀλίγα ἀπλᾶ παραδείγματα :

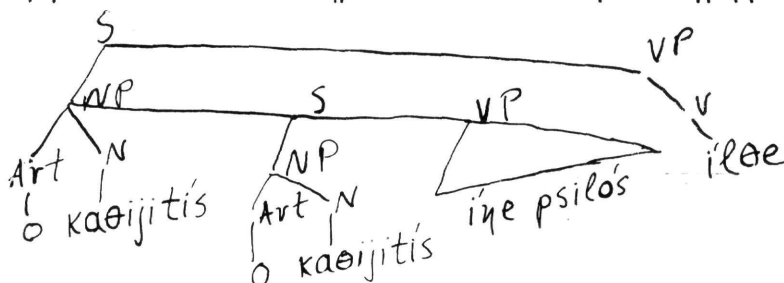
19. *i oréa jinéka éfije.*

20. *i élines pinun zestó tsái.*

21. *o psilós kaθijitis ílθε. κ.ξ.*

Ἐὰν ἀναλύσωμεν καὶ ἐρμηνεύσωμεν μετασχηματικῶς τὸ (21). Ἡ ἐσωτερικὴ τούτου δομὴ δύναται νὰ ἀπεικονισθῇ διὰ τοῦ κάτωθι δένδρου—διαγράμματος :

22.

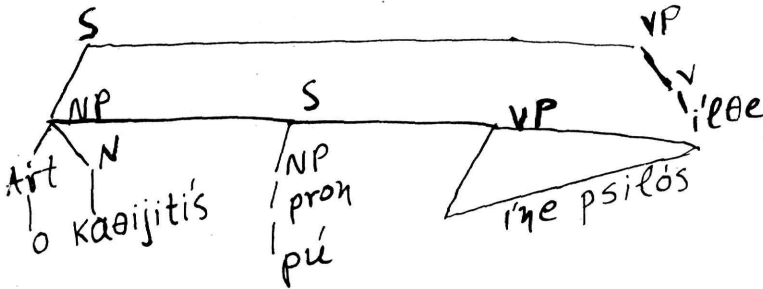

iteness is obligatory suggests that in the underlying Phrase—marker the Article be left unspecified for definiteness, this being added by a «redundancy rule» (in this case, an obligatory transformation. If this is the correct analysis, then by the principle just established, deletion of the Article will be permissible, since in its underlying form it is nondistinct from the Article of the Noun Phrase of the matrix sentence. Note that this decision requires a feature analysis for Articles, with [\pm Definite] taken as a syntactic feature». (pp. 234—235).

21) Ἀναφέρω ἐδῶ ὀλίγα ἐκ τῶν σχετικῶν ἄρθρων : Lauri Karttunen : «The identity of noun phrases». The RAND Corporation, Santa Monica, California, 1967. Ὀσχύτως, τοῦ ἰδίου : «What makes definite noun phrases definite?». The RAND Corporation, paper 3871, 1968. Sandra Anear : «Relative Clauses and conjunctions», Working papers in Linguistics, the Ohio State University, Columbus, 1967. Τῆς ἰδίας : «Relative Clause Structures and constraints on types of complex sentences», Working papers in Linguistics, the Ohio State University, Columbus, 1970. Ὁμοίως, τῆς ἰδίας : «The deep Structure of relative clauses» Working papers in Linguistics, the Ohio state University, Columbus, 1970.

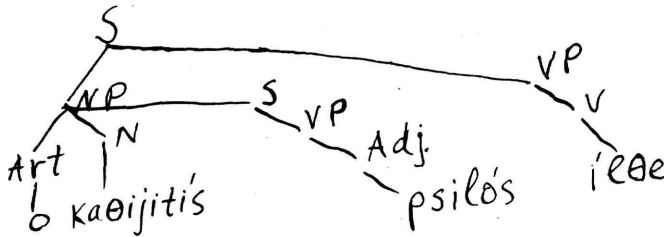
Διὰ τῆς λειτουργίας τοῦ μετασχηματικοῦ νόμου τοῦ σχηματίζοντος ἀναφορικὰς προτάσεις τὸ (22) μετασχηματίζεται εἰς τὸ (23) :

23.

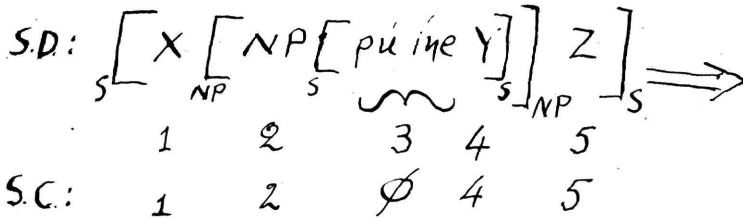
Δι' ἑτέρου μετασχηματικοῦ νόμου, δι' οὗ ἀποβάλλεται τὸ ρύ ίνε τμήμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, τὸ (23) μετασχηματίζεται εἰς τὸ (24) : ²²

24.

Ἐπιπέθου μετασχηματικὸς νόμος τῆς ἀποβολῆς τοῦ ρύ ίνε τμήματος τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως δύναται νὰ δοθῆ διὰ τοῦ κάτωθι τύπου :

25.

Πρέπει νὰ σημειωθῆ ἔδῳ ὅτι ὁ νόμος οὗτος εἶναι προαιρετικὸς.

Εἰς τὸ (24) παρατηροῦμεν ὅτι, μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ρύ ίνε τμήματος τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, ὁ κόμβος S δεσπόζει καὶ ἐξαρτᾶ οὐσιαστικῶς μόνον τὸ ἐπίθετον *ψιλός*. Κατὰ συνέπειαν, οἱ κόμβοι S καὶ VP εἰς τὸ (24) δὲν ἔχουν πλέον οὐσιαστικὸν λόγον ὑπάρξεως. Διὰ γενικῆς τινος ἀρχῆς (ἢ διὰ τινος νόμου) οἱ κόμβοι οὗτοι ἀποβάλλονται. Ἡ ἀρχὴ αὕτη, ἢ ὁποῖα ἔχει διατυπωθῆ ὑπὸ τοῦ περιφήμου Ἀμερικανοῦ Γλωσσολόγου Ross ²³, ἔχει ὡς ἐξῆς : Ἀπόβαλε τὸν

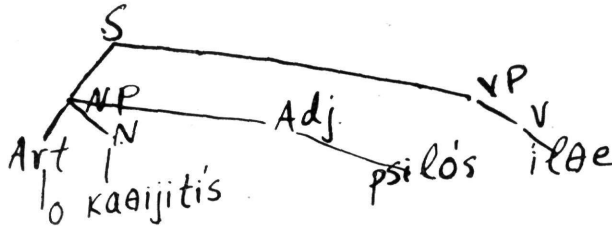
22) Adj.=ἐπίθετον.

23) John Robert Ross : «A proposed rule of tree-pruning», in D. Reibel and S. Schane, eds., *Modern Studies in English*, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, New Jersey, 1969. Ὁμοίως τοῦ ἴδιου : *Constraints on variables in syntax*, Ph. D. Dissertation, MIT, 1967, reproduced by the Linguistics Club of Indiana University, 1968.

κόμβον S τῶν δευτερευουσῶν προτάσεων. ὅταν οὗτος δὲν διακλαδίζεται, ἀλλὰ δεσπόζει μόνον ἢ τοῦ κόμβου NP ἢ τοῦ VP.

Ἡ γενικὴ αὕτη ἀρχή, ἢ ὁποῖα ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὰς δευτερευούσας προτάσεις, δύναται νὰ ὀνομασθῇ κλάδευμα τοῦ δένδρου. ²⁴ Δυνάμει τῆς ἀρχῆς ταύτης τὸ (24) λαμβάνει τὴν ἀκόλουθον μορφήν :

26.

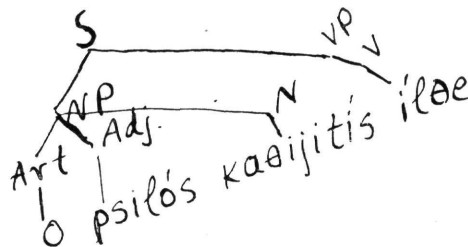
Ἡ πρότασις ὅμως αὕτη δὲν εἶναι γραμματικῶς ὀρθή, διότι τὸ ἐπίθετον ἐπεταί τοῦ ὀνόματος. Τοῦτο καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν λειτουργίαν ἐνὸς ἄλλου μετασχηματικοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖ τὸ ἐπίθετον *psilos* μεταξὺ τοῦ ἄρθρου *O* καὶ τοῦ ὀνόματος *kathiitis*. Ὁ νόμος οὗτος, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἀντιστροφή τῶν θέσεων τοῦ ἐπιθέτου καὶ τοῦ ὀνόματος, δίδεται διὰ τοῦ ἀκολουθοῦ τύπου : ²⁵

27.

S. D. :	X	N	Adj	V	⇒
	1	2	3	4	
S. C. :	1	3+2	∅	4	

Ὁ νόμος οὗτος τῆς ἀμοιβαίας ἀντιστροφῆς τῶν θέσεων τοῦ ἐπιθέτου καὶ τοῦ ὀνόματος εἶναι ὑποχρεωτικός. Διὰ τῆς λειτουργίας τοῦ νόμου τούτου τὸ (26) λαμβάνει τὴν κάτωθι μορφήν :

28.

Αὕτη εἶναι ἡ τελικὴ μορφή τῆς προτάσεως.

Θὰ πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ λειτουργία τῶν μετασχηματικῶν νόμων ἀκολουθεῖ ὀρισμένην σειράν. Τὸ ὅτι οἱ νόμοι ὀφείλουν νὰ ἀκολουθοῦν ὀρισμένην σειράν θεωρεῖται ὡς σημαντικὴ μεθοδολογικὴ ἀρχὴ τῆς μετασχηματικῆς

24. Ὁ ὅρος οὗτος εἰς τὴν Ἀγγλικὴν εἶναι *tree-pruning*.

25) Τὸ 3+2 τῆς συντακτικῆς μεταβολῆς δηλοῖ ὅτι τὸ ἐπίθετον, τὸ ὁποῖον δηλοῦται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 3, ἐτέθη πρὸ τοῦ ὀνόματος, τὸ ὁποῖον δηλοῦται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 2. Ἡ μὴ ὑπαρξίς πλέον τοῦ ἐπιθέτου εἰς τὴν θέσιν 3 τῆς συντακτικῆς περιγραφῆς δηλοῦται διὰ τοῦ συμβόλου ∅.

Γραμματικῆς. Εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι οἱ κάτωθι τέσσαρες νόμοι πρέπει νὰ λειτουργήσουν κατὰ τὴν ἐξῆς σειρὰν : 1. Σχηματισμὸς τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως 2. Ἀποβολὴ τοῦ *pri* ἢ *ine* τμήματος τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως. 3. Κλάδευμα τοῦ δένδρου καὶ 4. Ἀμοιβαία μετὰθεσις τῶν θέσεων τοῦ ἐπιθέτου καὶ τοῦ ὀνόματος.

Ὁ δεύτερος νόμος ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν σημειωθεῖσαν μεταβολὴν διὰ τῆς λειτουργίας τοῦ πρώτου νόμου, ὁ τρίτος νόμος πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ προῖδν τῆς λειτουργίας τοῦ δευτέρου νόμου καὶ ὁ τέταρτος ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ προῖδν τῆς λειτουργίας τοῦ τρίτου νόμου. Συνεπῶς, ἐὰν νόμοι τινὲς ἀκολουθοῦν ὠρισμένην σειρὰν, κάθε μεταγενέστερος νόμος πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὸ προῖδν τῆς λειτουργίας τοῦ ἀμέσως προηγουμένου νόμου.

Γενικῶς, ἐὰν οἱ νόμοι δὲν ἀκολουθοῦν ὠρισμένην σειρὰν, ²⁶ τότε ὁ ἀριθμὸς τῶν νόμων, οἱ ὅποιοι ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν περιγραφὴν γραμματικῶν τινων φαινομένων καὶ διὰ τὴν παραγωγὴν τῶν προτάσεων, πολλαπλασιάζεται καὶ ἡ Γραμματικὴ περιπλέκεται. Θέτοντες ὠρισμένην σειρὰν εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν μετασχηματικῶν νόμων ἐπιτυγχάνομεν ἀπλοποίησιν τῆς Γραμματικῆς, ἀπλῆν μορφήν τῶν νόμων καὶ ὀρθὴν παραγωγὴν τῶν προτάσεων. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ σειρὰ τῶν νόμων δὲν τίθεται *a priori*, ἀλλ' εἶναι συνέπεια τῶν ἐμπειρικῶν δεδομένων.

III. Μετατόπισις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως.

Ἐπάρχει ἓνας μετασχηματικὸς νόμος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ πιθανὸν εἰς πολὺς ἄλλας γλώσσας τοῦ κόσμου διὰ τῆς λειτουργίας τοῦ ὁποίου ἡ ἀναφορικὴ πρότασις, ἡ ὁποία εἶναι ἐνθεθειμένη ἐντὸς τῆς ὀνοματικῆς φράσεως τῆς προηγουμένης προτάσεως, ἀποσπᾶται ἐξ αὐτῆς καὶ τοποθετεῖται εἰς τὸ τέλος τῆς ὅλης δομῆς. Ὁ νόμος οὗτος, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ὀνομασθῇ μετατόπισις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, δίδεται διὰ τοῦ ἀκολουθοῦν τύπου :

29.

$$\begin{array}{l}
 S.D.: \quad X \underbrace{\left[\begin{array}{c} NP \\ NP \end{array} \right]}_{1} - S \underbrace{\left[\begin{array}{c} NP \\ NP \end{array} \right]}_{2} - Y \quad \Rightarrow \\
 \\
 S.C.: \quad \quad \quad 1 \quad \quad 2 \quad \quad 3 \quad \cdot \\
 \quad \quad \quad 1 \quad \quad \emptyset \quad \quad 3+2
 \end{array}$$

Ἡ λειτουργία τοῦ νόμου τούτου εἶναι προαιρετικὴ, προηγεῖται τοῦ νόμου, δι' οὗ ἀποβάλλεται τὸ *pri* ἢ *ine* τμήμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως καὶ ἔπεται τοῦ νόμου τοῦ σχηματίζοντος ἀναφορικὰς προτάσεις. Ἄς λάβωμεν ὀλίγα ἀπλᾶ παραδείγματα :

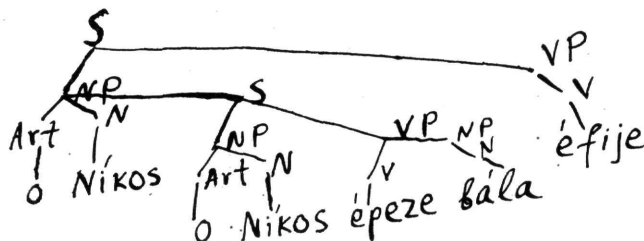
30. τὸ spíti pú αγόrasa íne néo.
31. τὸ spíti íne néo pú αγόrasa.
32. ο Nikos pú έρεze bála έfije.
33. ο Nikos έfije pú έρεze bála κ.ά.

26) Οἱ μετασχηματικοὶ νόμοι δὲν λειτουργοῦν μόνον γραμμικῶς, ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ καὶ κυκλικῶς. Ἐπ' αὐτοῦ θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα εἰς ἄλλο ἄρθρον μας.

Ἄν καὶ ὅλαι αἱ ἀνωτέρω προτάσεις εἶναι γραμματικῶς ὀρθαὶ καὶ δύνανται νὰ γίνουν δεκταὶ ὑπὸ τῶν ὁμιλούντων τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐν τούτοις αἱ (30) καὶ (32) εἶναι περισσώτερον δεκταὶ ἀπὸ τὰς (31) καὶ (33). Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ σειρὰ τῶν στοιχείων ²⁷ εἰς τὰς (30) καὶ (32) εἶναι περισσώτερον φυσικὴ ἀπὸ τὴν τοιαύτην τῶν (31) καὶ (33). Ὡσαύτως, ἡ (31) εἶναι ὀλιγώτερον δεκτὴ ἀπὸ τὴν (33). Τοῦτο, κατ' ἐμέ, πιθανὸν νὰ ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ὀνομαστικὴ φράσις ο Νίκος εἰς τὴν (33) περιλαμβάνει ὄνομα, τὸ ὁποῖον δηλοῖ ἔμφυχον ὄν, ἐνῶ ἡ ὀνομαστικὴ φράσις τό σπίτι εἰς τὴν (31) περιλαμβάνει ὄνομα, τὸ ὁποῖον δηλοῖ ἄψυχον ὄν.

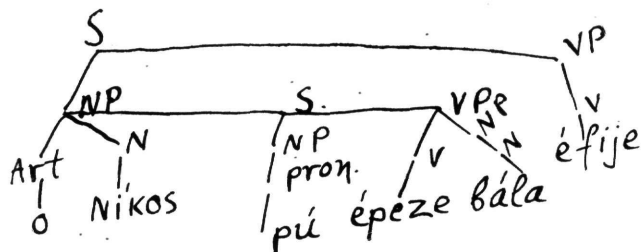
Ἄς κατασκευάσωμεν τώρα τὸ δένδρον-διάγραμμα τῆς (33) :

34.

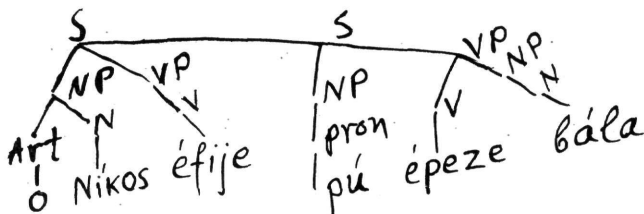
Αὕτὴ εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ δομὴ τῆς προτάσεως, ἐὰν δὲν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν λεπτομέρειαι τινες. Ἡ (33) παράγεται ἐκ τοῦ (34) διὰ τῆς λειτουργίας τῶν κάτωθι μετασχηματικῶν νόμων: 1. σχηματισμὸς τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων καὶ 2. μετατόπισις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως. Ὁ πρῶτος νόμος, ὡς ἤδη ἔχει λεχθῆ, εἶναι ὑποχρεωτικὸς, ἐνῶ ὁ δεῦτερος νόμος εἶναι προαιρετικὸς. Διὰ τῆς λειτουργίας τοῦ πρῶτου νόμου τὸ (34) λαμβάνει τὴν μορφήν τοῦ (35) :

35

Διὰ τῆς λειτουργίας τοῦ δευτέρου νόμου τὸ (35) λαμβάνει τὴν μορφήν τοῦ (36) :

36.

Τὸ (36) εἶναι τὸ τελικὸν δένδρον-διάγραμμα τῆς (33).

²⁷ Ἡ σειρὰ τῶν στοιχείων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν εἶναι ἡ ἐξῆς: SVO, ἧτοι: ὑποκείμενον-ῤῥημα-ἀντικείμενον. Ἡ οὐδετέρη ἢ φυσικὴ αὕτη σειρὰ τῶν στοιχείων τῆς προτάσεως εἶναι περισσώτερον ἐμφανῆς εἰς τὰς ἐντεθειμένας ἢ δευτερευούσας προτάσεις.

Θὰ πρέπει νὰ σημειωθῆ ἔδῳ ὅτι ἡ μετατόπισις αὕτη τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως ἔχει ἐνίοτε ὡς ἀποτέλεσμα τὸν σχηματισμὸν διαφορουμένων προτάσεων. Τοῦτο δύναται εὐκόλως νὰ δειχθῆ διὰ τοῦ κάτωθι ποραδείγματος :

37. *i María pú simbaθúse tón Niko évrise tín Ána.*

Ἡ πρότασις αὕτη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς διαφορουμένη. Μετατοπίζοντας τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν λαμβάνομεν τὴν (38), ἡ ὁποία εἶναι διαφορουμένη :

33. *i María évrise tín Ána pú simbaθúse tón Niko.* Ἡ (38) δύναται νὰ ἔχη τὰς κάτωθι δύο ἐρμηνείας :

α. *i María pú (=i María) sumbaθúse tón Niko évrise tin Ána καὶ*

β. *i María évrise tín Ána pú (= i Ána) simbaθúse tón Niko.*

Εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ εἶδος αὐτὸ τῶν διαφορουμένων προτάσεων δημιουργεῖται ὅταν ἡ κυρία πρότασις εἶναι μεταβατικὴ. Τοιοῦτοτρόπως, διὰ τῆς μετατοπίσεως τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, δὲν εἶναι ἀμέσως ἐμφανὲς εἰς ποίαν ὀνοματικὴν φράσιν αὕτη ἀποδίδεται. Γενικῶς, θὰ πρέπει νὰ εἰπώμεν ὅτι αἱ προτάσεις ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν δύο ἢ περισσοτέρας σημασίας εἰς τὴν ἐξωτερικὴν δομὴν, προέρχονται ἀπὸ δύο ἢ περισσοτέρας ἐσωτερικὰς δομάς, καθ' ὅσον, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀντίληψιν, αἱ ἐσωτερικαὶ δομαὶ τῶν προτάσεων οὐδέποτε εἶναι διαφορούμεναι.

Συμπέρασμα : Ἀνωτέρω προέβημεν εἰς βραχεῖαν ἐξέτασιν καὶ μετασχηματικὴν ἀνάλυσιν τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης τῶν εἰσαγομένων διὰ τῆς ἀκλίτου ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας **pú**. Συγκεκριμένως, ἀνεφέραμεν εἰς τὸ σύντομον τοῦτο ἄρθρον τὰ ἐξῆς : 1. Τὴν μεθοδολογικὴν ἀρχὴν τῆς μετασχηματικῆς Γραμματικῆς, δι' ἧς διακρίνονται δύο δομαὶ εἰς ἐκάστην πρότασιν, ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἡ ἐξωτερικὴ. 2. Τὸν γεννήτορα τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων νόμον τοῦ κατηγορικοῦ συνθετικοῦ μέρους τῆς Γραμματικῆς. 3. Τὸν μετασχηματικὸν νόμον τὸν σχηματίζοντα τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις. ²⁸ 4. Τὸν μετασχηματικὸν νόμον, δι' οὗ ἀποβάλλεται τὸ *pú ine* τμήμα τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων. 5. Τὴν γενικὴν ἐκείνην ἀρχὴν, ἡ ὁποία ἔχει ὀνομασθῆ κλάδευμα τοῦ δένδρου. 6. Τὸν μετασχηματικὸν νόμον τὸν ἀντιστρέφοντα ἀμοιβαίως τὰς θέσεις τοῦ ἐπιθέτου καὶ τοῦ ὀνόματος καὶ 7. Τὸν μετασχηματικὸν νόμον τὸν ἀποσπῶντα τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις ἐκ τῆς ὀνοματικῆς φράσεως ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτῶνται καὶ μετατοπίζοντα αὐτὰς εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ὅλης δομῆς.

Τὸ παρὸν ἄρθρον οὐδόλως ἐξαντλεῖ τὸ θέμα μας. Τὸ κεφάλαιον τῆς παραγωγῆς τῶν ἐπιθέτων ἐκ τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων ἀπλῶς ἐθίγη μόνον. Θὰ χρειασθῆ νὰ ἐξετάσωμεν καὶ ἄλλα γραμματικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν μετὰ τοὺς ἀνωτέρω ἀναφερομένους νόμους. Ἐπίσης, θὰ πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν μετασχηματικῶς καὶ τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις, αἱ ὁποῖαι εἰσάγονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν *o opios, i opia to opion*. Ἐν κατακλείδι, δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι χρειαζόμεθα πολλοὺς ἐρευνητὰς καὶ μελετητὰς τῶν διαφόρων γλωσσῶν διὰ νὰ ὑπηρετήσωμεν τὸν ἐνδιαφέροντα αὐτὸν Γλωσσολογικὸν κλάδον τῆς μετασχηματικῆς Γραμματικῆς.

28) Ἡ Sandra Anpear ὑποστηρίζει ὅτι αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις προέρχονται ἐκ προτάσεων συνδεομένων διὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ συνδέσμου *ke*.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Annear, Sandra : «Relative clauses and conjunctions», *working papers in Linguistics*, The Ohio state University, Computer and information Science research center, Columbus, Ohio, 1967.
- : «Relative clause structures and constraints on types of complex sentences», *Working papers in Linguistics*, The Ohio State University, Computer and information Science research center, Columbus, Ohio, 1970.
- : «The deep Structure of relative clauses», *Working papers in Linguistics*, The Ohio State University, Computer and information Science research center, Culumbus, Ohio, 1970.
- Browne, Wayles : «Noun phrase definiteness in relatives and questions : evidence from Macedonian», *Linguistic Inquiry*, 1970, vol. I, No. 2, pp. 267—270
- Chomsky, Noam : *Aspects of the theory of Syntax*, M.I.T. press, Cambridge, Mass., 1965.
- : *Cartesian Linguistics*, Harper and Row, New York, 1966.
- : *Language and mind*, N. York, 1968.
- Fillmore, Charles : «The position of embedding transformations in a Grammar», *Word*, 1963.
- Huddleston, Rodney : «A problem in relative clause reduction», *Linguistic Inquiry*, 1971, vol. II, No. 1, pp. 115—116.
- Jacobs, R. and Rosenbaum, P. : *English transformational Grammar*, Blaisdell publishing company, Waltham, Mass., 1968.
- Katz, J. J. and P. M. Postal : *An integrated theory of Linguistic Descriptions*, M.I.T. Press, Cambridge, Mass., 1964.
- Karttunen, Lauri : «What makes definite noun phrases definite ?», the RAND Corporation, paper 3871, 1968.
- Klima, Edward : «Relatedness between Grammatical systems», in D. Reibel and S. Schane, eds., *Modern Studies in English*, Prentice - Hall, Englewood Cliffs, N. J., 1969.
- Kuroda, S.—Y. : «English relativization and certain related problems», *Language*, 1968, 44, pp. 244—266. (Reprinted in D. Reibel and S. Schane, eds., *Modern Studies in English*, Prentice—Hall, Englewood Cliffs, N.J., 1969).
- Lakoff, George : «Deep - Surface Grammar», Indiana University Linguistics Club, Bloomington, Indiana, 1968.
- : «Pronouns and reference», Indiana University Linguistics Club, Bloomington, Indiana, 1968.
- : «On Generative Semantics», Indiana University Linguistics Club, Bloomington, Indiana, 1969.
- Ross, J. R. : *Constraints on variables in Syntax*, Indiana University Linguistics Club, Bloomington, Indiana, 1967.
- : «A proposed rule of tree - pruning», in D. Reibel and S. Schane, eds., *Modern Studies in English*, Prentice - Hall, Englewood Cliffs, N.J., 1969.

Smith, Carlotta : «Determiners and relative clauses in a Generative Grammar»,
Language, 1964, 40, pp. 37—52.

Τζαρτζάνου, Ἀχιλλ. : *Νεοελληνικὴ Σύνταξις*, δεύτερη ἔκδοσις, τόμ. Α'—Β', Ὀρ-
γανισμὸς ἐκδόσεως σχολικῶν βιβλίων, ἐν Ἀθήναις, 1946.

— : *Συντακτικὸν Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης*, Ὀργανισμὸς ἐκδόσεως διδα-
κτικῶν βιβλίων, Ἀθήναι 1970.

S U M M A R Y

The above paper has been basically concerned with attempting to describe and analyze in brief the *pu*- relative clauses in modern Greek within the transformational framework. Relevant transformational rules have been given and tree - diagrams representing the derivation of a few examples have been drawn. In addition, it has been shown that adjectives modifying head nouns are derived from relative clauses. Furthermore, some fundamental methodological principles of the transformational grammar showing clearly the difference between the traditional grammatical approach and the new description of various grammatical phenomena have been involved in discussion.